

การศึกษาความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์
อุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน
A Study of Tourist's Willingness to Pay for Conserving
Doi Phu-Kha National Park, Nan Province
สุภาพร เลิศสุวรรณ¹ และ ณัฏฐ์ชพงษ์ แก้วสมพงษ์²
Supaphorn Lertsuwan¹ and Nachatchapong Kaewsompong²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน โดยได้สมมติสถานการณ์ทางเลือกในการประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่าย 2 โครงการ 4 วิธี โดยได้ทำการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จำนวน 400 ตัวอย่าง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองโทบิต โดยเทคนิควิธีการวิเคราะห์การประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด จากการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจ่ายในการอนุรักษ์อุทยานฯ ด้วยโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 1 เท่ากับ 53.40 บาทต่อคน ความเต็มใจจ่ายด้วยโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 2 เท่ากับ 84.57 บาทต่อคน ความเต็มใจจ่าย ด้วยโครงการพัฒนา วิธีที่ 1 เท่ากับ 97.59 บาทต่อคน และความเต็มใจจ่าย ด้วยโครงการพัฒนา วิธีที่ 2 เท่ากับ 91.83 บาทต่อคน โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยว ได้แก่ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ต่อเดือน

ABSTRACT

This research aims to evaluate the willingness to pay for conserving Doi Phu-Kha National Park, Nan Province, and the analysis on the factors determining the willingness to pay for 2 hypothetical projects, 4 cases. The information was collected from 400 sample Thai visitors who visited the National Park, and the data was analyzed with Tobit model application using Maximum Likelihood Estimation (MLE) technique. The study found that the amount tourists are willing to pay for conserving of the Doi Phu-Kha National Park: the 1st conservation projects is 53.40 baht per person, the 2nd conservation projects is 84.57 baht per person and the 1st development projects is 97.59 baht per person, the 2nd development projects is 91.83 baht per person. The factors affecting the tourist's willingness to pay were status, family, education, occupation and income.

ที่มาและความสำคัญ

จังหวัดน่านนับเป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะไปท่องเที่ยวพักผ่อน เมื่อกล่าวถึงจังหวัดน่านในอดีต ผู้คนมักจะนึกว่าเป็นจังหวัดเล็กๆทางภาคเหนือของประเทศเพียงแค่นั้น น้อยคนที่จะรู้จักมนต์เสน่ห์แห่งเมืองน่าน ซึ่งเป็นเมืองที่รวบรวมสิ่งที่น่าสนใจหลายอย่างเอาไว้ในจังหวัดเดียว เรื่องราวตั้งแต่ครั้งโบราณกาลที่ย้อนไปจนถึงยุคก่อนประวัติศาสตร์ จวบจนปัจจุบัน ล้วนแต่มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจศึกษาเป็นอย่างยิ่งทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี อันทรงคุณค่าอันคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์

เฉพาะถิ่น รวมไปถึงงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่ประณีตบรรจง และความงดงามสมบูรณ์ทางธรรมชาติ เหมาะสมกับการเป็นดินแดนที่ควรค่าและคุ้มค่าแก่การมาเยือนเป็นอย่างยิ่ง (ยุทธศักดิ์ ทินบาล, 2554)

ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร อาทิ การทำนาข้าว การปลูกพืชไร่ สวนผลไม้ สวนสมุนไพร การเลี้ยงสัตว์ การประมง และการปลูกม่อนเลี้ยงไหม เป็นต้น นอกจากนี้ยังประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น ร้านกาแฟ ให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว นำมาซึ่งรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น และระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดน่านนั้นก็เพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี (สำนักงานคลังจังหวัดน่าน, ๒๕๕๘)

เนื่องด้วยจังหวัดน่านมีความอุดมสมบูรณ์ทางการท่องเที่ยวทั้งทางด้านโบราณสถานและโบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรมที่ยังคงความเอกลักษณ์ไว้ รวมถึงความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติหลากหลายตามแหล่งอุทยานแห่งชาติ ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังจังหวัดน่านมีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น

อุทยานแห่งชาติดอยภูคาถือได้ว่าเป็นอุทยานฯ 1 ใน 3 อันดับแรกที่ได้รับคามนิยามจากนักท่องเที่ยว เห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2557 จำนวน 30,085 คน ทั้งนี้ ได้สร้างรายได้ให้แก่อุทยานฯ ในปี 2557 ถึง 2,990,980 บาท (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, 2557)

จากการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ โดยเฉพาะต้นชมพูภูคาที่หาได้ยาก ประกอบกับภาครัฐมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวก ในการเดินทาง รวมถึงด้านอื่นๆ จึงทำให้ดึงดูดจำนวนนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมมากขึ้น และจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันมักก่อให้เกิดความแออัดโดยส่งผลเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติบริเวณอุทยานฯ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการกำจัดขยะ จากจำนวนขยะที่เพิ่มขึ้น ปัญหาจากการที่นักท่องเที่ยวไปทำลายทรัพยากรทางธรรมชาติ การสลักซื้อไม้บนต้นไม้ หรือแม้กระทั่งการส่งเสียงดังรบกวนสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ ปัญหาผลกระทบเป็นพิษและเสียงดังจากเครื่องยนต์ของรถยนต์ รถโดยสารของนักท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติของอุทยานฯ ให้เสื่อมโทรมลงในที่สุดไม่ว่าเป็นผลมาจากการใช้ประโยชน์ที่มากเกินไปหรือความเสื่อมโทรมตามกาลเวลาก็ตาม แม้ทางอุทยานฯ จะมีการเก็บค่าธรรมเนียมในการเยี่ยมชมเพื่อนำไปบำรุงรักษา ฟื้นฟู แต่อาจจะไม่เพียงพอ งบประมาณที่มีจำกัดในการปรับปรุงและพัฒนาอุทยานฯ อีกทั้งทรัพยากรที่เสื่อมโทรมลงไปนั้นต้องใช้เวลาอันพอสมควรในการฟื้นตัว ดังนั้น การอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติในอุทยานฯ ให้คงไว้ไม่เพียงแต่จะใช้เงินจากการเก็บค่าธรรมเนียมเข้าชมหรืองบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว การร่วมมือกันของนักท่องเที่ยวเองก็มีส่วนในการอนุรักษ์ให้คงไว้เช่นกัน

จากปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความเต็มใจจ่ายเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคา โดยมูลค่าที่ประเมินออกมาจะอยู่ในรูปตัวเงิน ซึ่งมูลค่านี้อาจสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติ ความสำคัญของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ให้คงซึ่ง ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ซึ่งข้อมูลความเต็มใจจ่ายที่ได้นั้นจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ การกำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณ เพื่อนำไปใช้ใน การอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ ณ อุทยานแห่งชาติดอยภูคา ให้เกิดประสิทธิภาพในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวที่มาชื่นชมธรรมชาติ ณ อุทยานแห่งชาติดอยภูคา
2. เพื่อประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ ณ อุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน

วิธีการศึกษา

แยกตามวัตถุประสงค์การศึกษาได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อทราบถึงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวที่มาขึ้นชมธรรมชาติ ณ อุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

วิธีการศึกษา นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา ค่าสถิติต่างๆ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละของตัวแปรที่ใช้ในสมการความเต็มใจจ่าย โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ ณ อุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้อมูลที่ได้รับจากการตั้งคำถามแบบปลายเปิดภายใต้สถานการณ์ที่สมมติขึ้น

วิธีการศึกษา นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามมาทำมาวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของฟังก์ชันความน่าจะเป็นของความเต็มใจจ่ายด้วยวิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimation: MLE) ด้วยแบบจำลองโทบิต (Tobit Model) และนำค่าสัมประสิทธิ์ (Parameter) แทนลงในสูตรคำนวณหาค่าเฉลี่ยความเต็มใจจ่าย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

1. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การหาความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยว ในการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน โดยวัดความเต็มใจจ่ายจากจำนวนเงินสูงสุดที่นักท่องเที่ยวยินดีจะจ่าย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 โครงการ 4 วิธี ประกอบด้วย

WTP_1 คือ ความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 1

WTP_2 คือ ความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 2

WTP_3 คือ ความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาการบริการทางด้านการท่องเที่ยว วิธีที่ 1

WTP_4 คือ ความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาการบริการทางด้านการท่องเที่ยว วิธีที่ 2

2. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน ของทั้ง 2 โครงการ 4 วิธี ซึ่งประกอบด้วย

Sex คือ เพศของนักท่องเที่ยว

Age คือ อายุของนักท่องเที่ยว

Status คือ สถานภาพของนักท่องเที่ยว

Family คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของนักท่องเที่ยว (หน่วย: คน)

Education คือ ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว

Occupation	คือ	อาชีพของนักท่องเที่ยว
Income	คือ	ระดับรายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยว
Again	คือ	ความต้องการที่จะกลับมาอีกครั้งของนักท่องเที่ยว

การศึกษาด้วยวิธีการประเมินมูลค่าโดยการสมมติเหตุการณ์ให้ประมาณค่าใช้ CVM ที่มีคำถามแบบปลายเปิด โดยจะทำการสอบถามว่า “ท่านเต็มใจจะจ่ายเงินช่วยเหลือโครงการหรือไม่” “ท่านเต็มใจจะจ่ายเงินช่วยเหลือเพื่อโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 1 เท่าไหร่ วิธีที่ 2 เท่าไหร่” และ “ท่านเต็มใจจะจ่ายเงินช่วยเหลือเพื่อโครงการพัฒนาการบริการทางด้านการท่องเที่ยว วิธีที่ 1 เท่าไหร่ วิธีที่ 2 เท่าไหร่” โดยแบบจำลองสามารถเขียนได้ดังนี้

$$WTP_1 = f(\text{Sex}, \text{Age}, \text{Status}, \text{Family}, \text{Education}, \text{Occupation}, \text{Income}, \text{Again})$$

$$WTP_2 = f(\text{Sex}, \text{Age}, \text{Status}, \text{Family}, \text{Education}, \text{Occupation}, \text{Income}, \text{Again})$$

$$WTP_3 = f(\text{Sex}, \text{Age}, \text{Status}, \text{Family}, \text{Education}, \text{Occupation}, \text{Income}, \text{Again})$$

$$WTP_4 = f(\text{Sex}, \text{Age}, \text{Status}, \text{Family}, \text{Education}, \text{Occupation}, \text{Income}, \text{Again})$$

ดังนั้นแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ เขียนได้ดังนี้

$$WTP_i = \alpha + \beta_1 \text{Sex} + \beta_2 \text{Age} + \beta_3 \text{Status} + \beta_4 \text{Family} + \beta_5 \text{Education} + \beta_6 \text{Occupation} + \beta_7 \text{Income} + \beta_8 \text{Again} + \varepsilon_i$$

กำหนดให้

α	คือ	ค่าคงที่
β_i	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
ε_i	คือ	ค่าความคลาดเคลื่อน

โดยกำหนดค่าตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อความยินดีที่จ่าย ได้แก่

Sex	คือ	เพศของนักท่องเที่ยว
	1	คือ เพศชาย
	0	คือ เพศหญิง
Age	คือ	อายุของนักท่องเที่ยว (หน่วย: ปี)
Status	คือ	สถานภาพของนักท่องเที่ยว
	1	คือ สถานภาพสมรส
	0	คือ สถานภาพอื่นๆ
Family	คือ	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของนักท่องเที่ยว (หน่วย: คน)
Education	คือ	ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว
	1	คือ ระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป
	0	คือ ระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
Occupation	คือ	อาชีพของนักท่องเที่ยว
	1	คือ ประกอบอาชีพประจำ (ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานเอกชน)
	0	คือ ประกอบอาชีพอิสระ (ธุรกิจส่วนตัว/ รับจ้างทั่วไป/นักเรียนนักศึกษา)

Income	คือ	ระดับรายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยว (หน่วย: บาท: เดือน)
Again	คือ	ความต้องการที่จะกลับมาอีกครั้งของนักท่องเที่ยว
	1	คือ ต้องการกลับมาเที่ยวอีก
	0	คือ ไม่แน่ใจ/ไม่ต้องการกลับมาเที่ยวอีก

เนื่องจากความเต็มใจจ่ายที่ต้องการประกอบด้วยค่าความเต็มใจจ่าย 2 โครงการ 4 วิธี ดังนั้น รูปแบบของสมการความเต็มใจจ่ายเพื่อการอนุรักษ์อุทยานฯ จะประกอบด้วยสมการ 4 สมการ คือ

1) สมการความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 1 การจัดตั้งศูนย์เพาะชำพันธุ์ไม้ สามารถเขียนได้ ดังนี้

$$WTP_1 = \alpha + \beta_1 Sex + \beta_2 Age + \beta_3 Status + \beta_4 Family + \beta_5 Education + \beta_6 Occupation + \beta_7 Income + \beta_8 Again + \varepsilon_i$$

2) สมการความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 2 การเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ สามารถเขียนได้ ดังนี้

$$WTP_2 = \alpha + \beta_1 Sex + \beta_2 Age + \beta_3 Status + \beta_4 Family + \beta_5 Education + \beta_6 Occupation + \beta_7 Income + \beta_8 Again + \varepsilon_i$$

3) สมการความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาการบริการทางด้านการท่องเที่ยว วิธีที่ 1 การบริการข้อมูลข่าวสารทางด้านการท่องเที่ยว สามารถเขียนได้ ดังนี้

$$WTP_3 = \alpha + \beta_1 Sex + \beta_2 Age + \beta_3 Status + \beta_4 Family + \beta_5 Education + \beta_6 Occupation + \beta_7 Income + \beta_8 Again + \varepsilon_i$$

4) สมการความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาการบริการทางด้านการท่องเที่ยว วิธีที่ 2 การพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถเขียนได้ ดังนี้

$$WTP_4 = \alpha + \beta_1 Sex + \beta_2 Age + \beta_3 Status + \beta_4 Family + \beta_5 Education + \beta_6 Occupation + \beta_7 Income + \beta_8 Again + \varepsilon_i$$

สูตรคำนวณค่าเฉลี่ยความเต็มใจจ่าย (Whitehead, 2003)

$$E(WTP) = \Phi\left(\frac{z}{\sigma}\beta\right)Z\beta + \sigma\phi\left(\frac{-z}{\sigma}\beta\right)$$

กำหนดให้

$E(WTP)$	คือ	ค่าเฉลี่ยของความเต็มใจจ่าย
$\Phi(x)$	คือ	ฟังก์ชันความน่าจะเป็นสะสมของการแจกแจงปกติมาตรฐาน
$\phi(x)$	คือ	ฟังก์ชันความน่าจะเป็นของการแจกแจงปกติมาตรฐาน
z	คือ	ค่าเฉลี่ยของตัวแปรทางเศรษฐกิจและสังคม
β	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทางเศรษฐกิจและสังคม
σ	คือ	ค่าพารามิเตอร์

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 207 คน (ร้อยละ 51.75) และกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายจำนวน 193 คน (ร้อยละ 48.25) ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 20 - 29 ปี จำนวน 169 คน (ร้อยละ 42.25) รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 30 - 39 ปี จำนวน 89 คน (ร้อยละ 22.25) ด้านสถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด/หย่าร้าง/หม้าย จำนวน 277 คน (ร้อยละ 69.25) และนักท่องเที่ยวนี้อายุมีสถานภาพสมรส จำนวน 123 คน (ร้อยละ 30.75) ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน จำนวน 264 ตัวอย่าง (ร้อยละ 66) รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน จำนวน 122 ตัวอย่าง (ร้อยละ 30.5) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษานุปริญญา/ปริญญาตรี จำนวน 205 คน (ร้อยละ 51.25) รองลงมา มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ ปวช./ ปวส. จำนวน 121 คน (ร้อยละ 30.25) และเป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 126 คน (ร้อยละ 31.50) รองลงมา มีอาชีพพนักงาน/ลูกจ้างเอกชน จำนวน 115 คน (ร้อยละ 28.75) โดยระดับรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 128 คน (ร้อยละ 32) รองลงมา มีระดับรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,001 บาท จำนวน 86 คน (ร้อยละ 21.50)

2. ข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติดอยภูคา แล้ว 1 ครั้ง จำนวน 112 คน (ร้อยละ 28) รองลงมาคือมาท่องเที่ยวครั้งนี้เป็นครั้งแรก จำนวน 106 คน (ร้อยละ 26.50) โดยรับรู้ข้อมูลอุทยานแห่งชาติดอยภูคาจากครอบครัว/เพื่อน/คนรู้จัก จำนวน 318 คน (ร้อยละ 79.50) รองลงมาคือรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 172 คน (ร้อยละ 43) กลุ่มตัวอย่างมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด จำนวน 337 คน (ร้อยละ 84.25) รองลงมาคือทัศนศึกษา/ดูงาน จำนวน 21 คน (ร้อยละ 5.25) และส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยวอุทยานฯ กับครอบครัว จำนวน 190 คน (ร้อยละ 47.50) รองลงมาคือมากับเพื่อน จำนวน 172 คน (ร้อยละ 43)

ด้านความพึงพอใจในการมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยภูคา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกพอใจ จำนวน 216 คน (ร้อยละ 54) รองลงมาคือรู้สึกพอใจมากที่สุดจำนวน 170 คน (ร้อยละ 42.50) และยังมีชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำนวนถึง 394 คน (ร้อยละ 98.50) และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 1.50) ในส่วนของความต้องการที่จะกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะกลับมาเที่ยวอีกครั้ง มีจำนวน 394 คน (ร้อยละ 98.50) และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ต้องการกลับมาแล้ว จำนวน 6 คน (ร้อยละ 1.50) และส่วนใหญ่มีระดับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวอุทยานฯ น้อยกว่า 1,001 บาท จำนวน 202 คน (ร้อยละ 50.50) รองลงมาอยู่ในช่วง 1,001 - 2,000 บาท จำนวน 60 คน (ร้อยละ 15) ซึ่งเดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 278 คน (ร้อยละ 69.50) รองลงมาคือเดินทางโดยรถมอเตอร์ไซด์ จำนวน 60 คน (ร้อยละ 15)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคา

ความเต็มใจจ่ายในสถานการณ์ที่ 1 โครงการอนุรักษ์

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่า มีความเต็มใจจ่ายในโครงการอนุรักษ์ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 การจัดตั้งศูนย์เพาะชำพันธุ์ไม้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเต็มใจจ่ายอยู่ในช่วง 1 – 100 บาท จำนวน 173 คน (ร้อยละ 43.25) รองลงมาคือไม่เต็มใจจ่าย จำนวน 84 คน (ร้อยละ 21)

วิธีที่ 2 การเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเต็มใจจ่ายอยู่ในช่วง 1 – 100 บาท จำนวน 181 คน (ร้อยละ 45.25) รองลงมาคือไม่เต็มใจจ่าย จำนวน 101 คน (ร้อยละ 25.25)

ความเต็มใจจ่ายในสถานการณ์ที่ 2 โครงการพัฒนาการบริการทางด้านการท่องเที่ยว

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่ามีความเต็มใจจ่ายในโครงการพัฒนาการบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 การบริการข้อมูล ข่าวสารทางด้านการท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเต็มใจจ่ายอยู่ในช่วง 1 – 100 บาท จำนวน 151 คน (ร้อยละ 37.75) รองลงมาคือไม่เต็มใจจ่าย จำนวน 148 คน (ร้อยละ 37)

วิธีที่ 2 การพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเต็มใจจ่ายอยู่ในช่วง 1 – 100 บาท จำนวน 173 คน (ร้อยละ 43.25) รองลงมาคือไม่เต็มใจจ่าย จำนวน 113 คน (ร้อยละ 28.15)

สาเหตุที่นักท่องเที่ยวไม่ยินดีจ่ายเพื่อสนับสนุนโครงการทั้ง 2 โครงการ 4 วิธี

พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ คือนักท่องเที่ยวเชื่อว่าโครงการดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้แม้จะปราศจากเงินของท่าน ซึ่งมีความถี่ 89 (ร้อยละ 22.25) สาเหตุรองลงมาคือเพราะคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตน แต่ภาครัฐควรจะเป็นผู้จ่ายเงินสนับสนุนโครงการเหล่านี้ มีความถี่เท่ากับ 70 (ร้อยละ 17.50)

การประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคาด้วยวิธี
 โครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ WTP_1 แบบจำลองโทบิต

ตัวแปร (Variable)	Maximum Likelihood				
	ค่าสัมประสิทธิ์ Coefficient	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน Std. Error	ค่าสถิติ t b/St. Er.	ค่าระดับ นัยสำคัญ P[Z >z]	ค่าเฉลี่ยของ ตัวแปรอิสระ (Mean of x)
ค่าคงที่ (Constant)	143.815119	84.8440034	1.695	.0901	
สถานภาพ (Status)	-43.0975676*	22.4928579	-1.916	.0554	.30750000
จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว (Family)	-16.6490957**	6.97205843	-2.388	.0169	4.00500000
ระดับการศึกษา (Education)	60.6545077***	20.2790779	2.991	.0028	.66750000
ระดับรายได้ต่อเดือน (Income)	.00089274**	.00037839	2.359	.0183	21806.4750
Sigma	157.628159	10.0951563	15.614	.0000	
Log-likelihood	-1319.836				
Lower	0				
Upper	200				

มูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคาด้วยโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 1
 สามารถหาได้จากสูตรดังนี้

$$\begin{aligned}
 E(WTP) &= \Phi\left(\frac{z}{\sigma}\beta\right)Z\beta + \sigma\phi\left(\frac{-z}{\sigma}\beta\right) \\
 &= (0.449573241 \times (-19.97773393)) + (157.628159 \times 0.395751021) \\
 &= 53.40
 \end{aligned}$$

มูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 53.40 บาท/คน และมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์สามารถหาได้จากการนำค่าความ
 เต็มใจจ่ายคูณกับจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยภูคาในปี พ.ศ. 2557 จำนวนทั้งสิ้น
 29,825 คน ซึ่งจะได้มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 1,592,655 บาทต่อปี ดังนั้น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการจะจัดทำ
 โครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 1 ควรกำหนดค่าสนับสนุนโครงการไม่เกิน 53.40 บาท/คน

การประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคาด้วยโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ WTP_2 แบบจำลองโทบิท

ตัวแปร (Variable)	Maximum Likelihood				
	ค่าสัมประสิทธิ์ Coefficient	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน Std. Error	ค่าสถิติ t b/St. Er.	ค่าระดับนัยสำคัญ P[Z >z]	ค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ (Mean of x)
ค่าคงที่ (Constant)	87.6897987	77.0831660	1.138	.2553	
สถานภาพ (Status)	-41.7663462*	21.5167605	-1.941	.0522	.30750000
ระดับการศึกษา (Education)	43.7130207**	19.4043648	2.253	.0243	.66750000
อาชีพ (Occupation)	33.2377483*	18.1208494	1.834	.0666	.42500000
ระดับรายได้ต่อเดือน (Income)	.00056935*	.00034586	1.646	.0997	21806.4750
Sigma	152.247519	9.49469584	16.035	.0000	
Log-likelihood	-1368.136				
Lower	0				
Upper	200				

มูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคาด้วยโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 2 สามารถหาได้จากสูตรดังนี้

$$\begin{aligned}
 E(WTP) &= \Phi\left(\frac{z}{\sigma} \beta\right) Z\beta + \sigma\phi\left(\frac{-z}{\sigma} \beta\right) \\
 &= (0.610884823 \times 42.87684943) + (152.247519 \times 0.383431184) \\
 &= 84.57
 \end{aligned}$$

มูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 84.57 บาท/คน และมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์สามารถหาได้จากการนำค่าความเต็มใจจ่ายคูณกับจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยภูคาในปี พ.ศ.2557 จำนวนทั้งสิ้น 29,825 คน ซึ่งจะได้มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 2,522,300.25 บาทต่อปี ดังนั้นเพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการจะจัดทำโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 2 ควรกำหนดค่าสนับสนุนโครงการไม่เกิน 84.57 บาท/คน

การประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคาด้วยวิธี
 โครงการพัฒนาฯ วิธีที่ 1

ตารางที่ 3 ผลการประเมินค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ WTP_3 แบบจำลองโทบิต

ตัวแปร (Variable)	Maximum Likelihood				
	ค่าสัมประสิทธิ์ Coefficient	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน Std. Error	ค่าสถิติ t b/St. Er.	ค่าระดับ นัยสำคัญ P[Z >z]	ค่าเฉลี่ยของ ตัวแปรอิสระ (Mean of x)
ค่าคงที่ (Constant)	7.8051762	97.1839810	.389	.6973	
สถานภาพ (Status)	-67.6141900***	26.2283601	-2.578	.0099	.30750000
ระดับการศึกษา (Education)	39.1390786*	23.4087964	1.672	.0945	.66750000
อาชีพ (Occupation)	43.6606669**	21.7528711	2.007	.0447	.42500000
ระดับรายได้ต่อเดือน (Income)	.00108060***	.00042184	2.562	.0104	21806.4750
Sigma	178.902332	12.3998853	14.428	.0000	
Log-likelihood	-1216.828				
Lower	0				
Upper	200				

มูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคาด้วยโครงการพัฒนาฯ วิธีที่ 1
 สามารถหาได้จากสูตรดังนี้

$$\begin{aligned}
 E(WTP) &= \Phi\left(\frac{z}{\sigma}\beta\right)Z\beta + \sigma\phi\left(\frac{-z}{\sigma}\beta\right) \\
 &= (0.604591535 \times 47.45383186) + (178.902332 \times 0.385151969) \\
 &= 97.59
 \end{aligned}$$

ดังนั้น มูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 97.59 บาท/คน และมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์สามารถหาได้จากการ
 นำค่าความเต็มใจจ่ายคูณกับจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยภูคาในปี พ.ศ. 2557
 จำนวนทั้งสิ้น 29,825 คน ซึ่งจะได้มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 2,910,621.75 บาทต่อปีดังนั้น เพื่อให้เกิดผล
 สำเร็จในการจะจัดทำโครงการพัฒนาฯ วิธีที่ 1 ควรกำหนดค่าสนับสนุนโครงการไม่เกิน 97.59 บาท/คน

การประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคาด้วยวิธี
 โครงการพัฒนาฯ วิธีที่ 2

ตารางที่ 4 ผลการประเมินค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ WTP_4 ในแบบจำลองโทบิต

ตัวแปร (Variable)	Maximum Likelihood				
	ค่าสัมประสิทธิ์ Coefficient	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน Std. Error	ค่าสถิติ t b/St. Er.	ค่าระดับ นัยสำคัญ P[Z >z]	ค่าเฉลี่ยของ ตัวแปรอิสระ (Mean of x)
ค่าคงที่ (Constant)	78.2866738	83.5865099	.937	.3490	
สถานภาพ (Status)	-53.6850123**	22.3280062	-2.404	.0162	.30750000
ระดับการศึกษา (Education)	74.9906038***	20.1729358	3.717	.0002	.66750000
อาชีพ (Occupation)	44.3958056**	18.7077468	2.373	.0176	.42500000
Sigma	155.757879	9.92781104	15.689	.0000	
Log-likelihood	-1327.377				
Lower	0				
Upper	200				

มูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคาด้วยโครงการพัฒนาฯ วิธีที่ 2
 สามารถหาได้จากสูตรดังนี้

$$\begin{aligned}
 E(WTP) &= \Phi\left(\frac{z}{\sigma}\beta\right)Z\beta + \sigma\phi\left(\frac{-z}{\sigma}\beta\right) \\
 &= (0.631762218 \times 52.41630413) + (155.757879 \times 0.376980122) \\
 &= 91.83
 \end{aligned}$$

ดังนั้น มูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 91.83 บาท/คน และมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์สามารถหาได้จากการนำค่า
 ความเต็มใจจ่ายคูณกับจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยภูคา ในปีพ.ศ. 2557 จำนวน
 ทั้งสิ้น 29,825 คน ซึ่งจะได้มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 2,738,829.75 บาทต่อปี ดังนั้นเพื่อให้เกิดผลสำเร็จใน
 การจะจัดทำโครงการพัฒนาฯ วิธีที่ 2 ควรกำหนดค่าสนับสนุนโครงการไม่เกิน 91.83 บาท/คน

สรุปและข้อเสนอแนะ

การประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคา โดยใช้
 แบบจำลองโทบิต (Tobit Model)

การประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคาด้วยโครงการ
 อนุรักษ์

วิธีที่ 1 การจัดตั้งศูนย์เพาะชำพันธุ์ไม้

จากการศึกษา พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจจ่ายกับตัวแปรต่างๆ ดังนี้ สถานภาพ (Status) และจำนวนสมาชิกในครอบครัว (Family) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบหมายถึง สถานภาพ โสด/หย่าร้าง/หม้าย มีความเต็มใจจ่ายมากกว่าสถานภาพสมรส และครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกน้อยมีความเต็มใจจ่ายมากกว่าครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมาก ส่วน ระดับการศึกษา(Education) และระดับรายได้ต่อเดือน (Income) มีความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีความเต็มใจจ่ายมากกว่าระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับรายได้ที่มากมีความเต็มใจจ่ายมากกว่าระดับรายได้ที่น้อย โดยโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 1 มีมูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 53.40 บาท มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 1,592,655 บาทต่อปี

วิธีที่ 2 การเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์

จากการศึกษา พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจจ่ายกับตัวแปรต่างๆ ดังนี้ สถานภาพ (Status) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง สถานภาพโสด/หย่าร้าง/หม้าย มีความเต็มใจจ่ายมากกว่าสถานภาพสมรส ส่วน ระดับการศึกษา (Education) , อาชีพ (Occupation) และระดับรายได้ต่อเดือน (Income) มีความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีความเต็มใจจ่ายมากกว่าระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี, ผู้ที่ประกอบอาชีพประจำมีความเต็มใจจ่ายมากกว่าอาชีพอิสระ และระดับรายได้ที่มากมีความเต็มใจจ่ายมากกว่าระดับรายได้ที่น้อย โดยโครงการอนุรักษ์ วิธีที่ 2 มีมูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 84.57 บาท มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 2,522,300.25 บาทต่อปี

การประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคาด้วยโครงการพัฒนา

วิธีที่ 1 การบริการข้อมูลข่าวสารทางด้านการท่องเที่ยว

จากการศึกษา พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจจ่ายกับตัวแปรต่างๆ ดังนี้ สถานภาพ (Status) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง สถานภาพโสด/หย่าร้าง/หม้าย มีความเต็มใจจ่ายมากกว่าสถานภาพสมรส ส่วน ระดับการศึกษา (Education) , อาชีพ (Occupation) และระดับรายได้ต่อเดือน (Income) มีความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีความเต็มใจจ่ายมากกว่าระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี, ผู้ที่ประกอบอาชีพประจำมีความเต็มใจจ่ายมากกว่าอาชีพอิสระ และระดับรายได้ที่มากมีความเต็มใจจ่ายมากกว่าระดับรายได้ที่น้อย โดยโครงการพัฒนา วิธีที่ 1 มีมูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 97.59 บาท มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 2,910,621.75 บาทต่อปี

วิธีที่ 2 การพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการศึกษา พบว่าทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจจ่ายกับตัวแปรต่างๆ ดังนี้ สถานภาพ (Status) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง สถานภาพโสด/หย่าร้าง/หม้าย มีความเต็มใจจ่ายมากกว่าสถานภาพสมรส ส่วน ระดับการศึกษา (Education) และอาชีพ (Occupation) มีความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึงการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีความเต็มใจจ่ายมากกว่าระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี และผู้ที่ประกอบอาชีพประจำมีความเต็มใจจ่ายมากกว่าอาชีพ โดยโครงการพัฒนา วิธีที่ 2 มีมูลค่าความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 91.83 บาท มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 2,738,829.75 บาทต่อปี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยภูคา

1.1. การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรเพิ่มเท่าที่จำเป็น เช่น ห้องน้ำ ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ ควรออกแบบและสร้างให้กลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และไม่ไปรบกวนถิ่นที่อยู่ของสัตว์ต่างๆ

1.2. ควรมีการพัฒนาและรักษาสิ่งแวดล้อม หรือมีการปลูกป่าอย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เช่น ภาครัฐบาล นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมอุทยานฯ ประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในเขตอุทยานฯ เนื่องจากปัจจุบันเส้นทางที่ไปยังอุทยานฯ เพิ่มไปด้วยการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าวโพด เป็นจำนวนมาก เป็นการทำลายธรรมชาติ และที่อยู่ของสัตว์ป่าอีก นอกจากนี้ยังเป็นการทำลายทัศนียภาพในการท่องเที่ยว

1.3. ในอนาคต หากนำโครงการที่สมมติขึ้นนี้ไปใช้ ควรมีการอธิบาย ชี้แจง อย่างละเอียดถี่ถ้วนว่า นำเงินที่ได้จากการช่วยเหลือโครงการไปใช้ทำอะไรบ้าง หรือมีหน่วยงานอื่นๆ มาตรวจสอบการทำงาน เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1. จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการสมมติเหตุการณ์ (Contingent Valuation Method: CVM) ควรใช้จำนวนมากกว่า 400 ตัวอย่าง และเก็บข้อมูลในหลายช่วงระยะเวลาเพื่อให้ครอบคลุมจำนวนประชากรทั้งหมด แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างเพียง 400 ตัวอย่าง และเก็บข้อมูลเพียงไม่กี่เดือนในการทำงานวิจัย การประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมนั้น ยังมีจำนวนตัวอย่างมากขึ้น ก็ยังทำให้การหาค่าความเต็มใจจ่าย (Willingness to Pay) มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

2.2. การศึกษานี้เลือกเฉพาะนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวไทยเท่านั้น ยังไม่ได้รวมนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างชาติ คนในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ในอุทยานฯ และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาในอนาคต อาจมีการศึกษาถึงคนกลุ่มอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.3. การศึกษาความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่านในครั้งนี้ เป็นการวัดมูลค่าที่ได้ในปีที่ศึกษาวิจัย (พ.ศ. 2558) ซึ่งข้อมูล ตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวอาจเปลี่ยนแปลงไปไปตามภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นต้น ดังนั้น ควรมีการศึกษาอีกครั้งในอนาคตว่าตัวแปรใดบ้างที่มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1. จากผลการศึกษาเห็นได้ว่า สาเหตุของการไม่เต็มใจจ่ายนั้น ส่วนใหญ่มาจากความคิดเห็นที่ว่า การสนับสนุนโครงการต่างๆ นั้นไม่ใช่น้ำที่ของตนเอง ภาครัฐควรเป็นผู้รับผิดชอบ และโครงการดังกล่าว ก็สามารถเกิดขึ้นได้หากภาครัฐเป็นผู้เข้ามาจัดการ นอกจากนี้ ประชาชนยังไม่มั่นใจว่าโครงการดังกล่าวจะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง แสดงให้เห็นว่า ประชาชนยังไม่ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อุทยานฯ ดังนั้น ภาครัฐหรือองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หากจะดำเนินโครงการใดๆ ก็ตาม ควรมีการชี้แจงรายละเอียดของโครงการให้ชัดเจนสามารถตรวจสอบที่มาที่ไปของการดำเนินงานได้เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ประชาชนในการสนับสนุนโครงการต่างๆ

3.2. มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ในการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมของการมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติโดยญาติที่ประเมินได้ สามารถนำไปอ้างอิงเพื่อกำหนดนโยบายหรือโครงการจัดสรรงบประมาณในการอนุรักษ์อุทยานฯ หรือกำหนดเป็นค่าเข้าชมอุทยานฯ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้

3.3. มูลค่าเฉลี่ยความเต็มใจจ่ายที่ได้จากการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อม สามารถนำไปอ้างอิงเพื่อกำหนดค่าสนับสนุนโครงการต่างๆ ซึ่งการจะกำหนดค่าสนับสนุนโครงการนั้นไม่ควรกำหนดเกินมูลค่าเฉลี่ยความเต็มใจจ่ายที่คำนวณหาได้

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยว ธันวาคม 2557*.

สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2558, จาก http://www.m-society.go.th/article_attach/13188/17327.pdf
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (2557). *สถิตินักท่องเที่ยวและยานพาหนะในเขตอุทยานแห่งชาติ*.

สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2558, จาก http://www.dnp.go.th/nprd/develop/stat_tourist.php
สำนักงานคลังจังหวัดน่าน. (2558). *ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดน่านปี 2555*. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2558, จาก http://www.nan.go.th/cgdnan/cfo.php?type_doce=3&ma=%BC%C5%D4%B5%C0%D1%B3%B1%EC%C1%C7%C5%C3%C7%C1%A8%D1%A7%CB%C7%D1%B4

Whitehead, J.C. (๒๐๐๓). *Improving willingness to pay estimates for water quality improvement through joint estimation with water quality perceptions*. North Carolina: University of North Carolina at Wilmington Press.